

Що для вас означає фінансовий успіх? Наскільки загалом важливо бути заможним?

Вважаєте ви себе фінансово успішним чи ні — залежить від ваших особистих потреб, цілей і мрій, а також від потреб, цілей і мрій важливих у вашому житті людей. Ви взяли в руки цю книжку, тому що хочете стати багатим. Тож давайте подумаємо, що це означає. Ви прагнете:

- Придбати будинок і повернути позику якомога швидше?
- Накопичити достатньо коштів, щоб звільнитись з постійної роботи?
- Заощадити достатньо, щоб заплатити за найкращу освіту для дітей?
- Забезпечити стиль життя, про який мрієте, — наприклад, стати мюзикантом чи шеф-кухарем?
- Придбати нерухомість і жити за рахунок доходу від оренди?
- Погасити свої борги?
- Володіти достатньою кількістю акцій, щоб жити на дивіденди від них?
- Купити розкішний спортивний автомобіль?
- Відчувати себе фінансово захищеними?
- Створити фундамент фінансового добробуту та інвестувати в суспільні проєкти?
- Залишити пристойну спадщину своїм дітям?

Я працював із сотнями людей і чув таку кількість фінансових мрій, що навіть неможливо уявити. Я слухав про всі проблеми та труднощі, з якими стикаються люди, намагаючись забезпечити себе фінансово.

Одне ясно достеменно. Надто часто люди витрачають надміру часу, заощаджуючи дуже мало і водночас споживаючи забагато. Навіть ті, що, здавалося б, повинні бути досить заможними, живуть у боргах. Ви нечасто зустрінете людину, яка впевнено скаже: «Я досяг своїх фінансових цілей і накопичив уже достатньо».

Отже, зараз вам варто сісти і подумати про свої життєві цілі, згадати свої мрії, які ще не здійснилися, та запитати себе, як ви хотіли б жити далі на цій чудовій планеті. Це ваш шанс окреслити свої фінансові потреби, зрозуміти, що керує вами, і подумати, що саме ви готові зробити для здійснення своїх фінансових мрій.

Ця книжка — ваш путівник. За допомогою 100 коротких розділів ви зможете прояснити для себе, що треба робити, щоб досягти своїх фінансових цілей.

нансових цілей. Ви зрозумієте, що саме для вас означає «бути заможним». Ми з вами розглянемо це через такі теми:

- Цілі та мрії.
- Спосіб мислення і поведінка.
- Стосунки та люди.
- Часові рамки.
- Види багатства.
- Інвестиції.
- Успіхи і невдачі.
- Робота і вихід на пенсію.
- Допомога іншим.

Як користуватися цим посібником

Кожний розділ містить нову ідею, яка допоможе вам наблизитися до мети. На першій сторінці розділу ви знайдете опис самої ідеї та пояснення, а на другій — вправи і рекомендації, які одразу ж можете почати виконувати.

Не забувайте практикуватись. Усі завдання були спеціально розроблені так, щоб спонукати вас набувати навичок і знань, які збільшать ваші шанси на фінансовий успіх. Деякі завдання вас здивують, деякі кинуть вам виклик, інші здадуться простими та очевидними. Але всі вони є важливими для формування досвіду, необхідного для створення багатства. Їх виконання спрямує вас на шлях закладання основ для майбутнього фінансового успіху та допоможе розробити ефективний план дій. Повірте, результату нелегко досягти, і мало хто готовий витрачати на це час і зусилля. Проте успішні люди здатні рішуче діяти. З книжки ви дізнаєтеся, що треба робити прямо зараз, а що можна залишити на майбутнє — залежно від вашої сьогодишньої фінансової ситуації. Якщо якісь вправи є неактуальними для вас наразі, відкладіть їх і поверніться до них пізніше.

Хто я такий, щоб навчати вас фінансового успіху?

Ця книжка — результат моєї 20-річної роботи коучем і наставником людей із різних сфер життя в усьому світі, людей із різним добробутом та різними особистими обставинами — від забезпечених ке-

рівників корпорацій до підприємців-початківців, від досвідчених інвесторів до випускників університетів, що тільки-но починають свою кар'єру. Усім їм є чим поділитися з вами щодо захопливої подорожі у матеріальну забезпеченість.

Досвід цих людей у поєднанні з моїм власним 50-річним життєвим досвідом злетів і падінь багато чого мене навчив.

- Я вкладав кошти у свою фінансову освіту й отримав кваліфікацію від Міжнародної асоціації спеціалістів з управлінського обліку Великої Британії.
- У віці 26 років я став регіональним фінансовим директором однієї з найуспішніших компаній Великої Британії.
- Інвестував великі суми в стартапи, одні з яких зазнали невдач, а інші досягли успіху. Наприклад, у 2006 році я дуже вдало продав рекрутинговий бізнес в Азії найбільшому гравцю у цій сфері з Великої Британії — компанії Hays plc.
- Зі своєю дружиною збудував бізнес у сфері нерухомості: ми інвестували в ремонт житлових приміщень у різних регіонах.
- Накопичував періодичні надходження (роялті) від публікації своїх книжок.
- А найголовніше — навчився вибудовувати правильні відносини з грошима, які існують для того, щоб їх власникам можна було жити наповненим і значущим життям, а також допомагати іншим досягати цього.

Спираючись на весь цей досвід, я склав список зі 100 найважливіших речей, на яких необхідно зосередитись, якщо хочеш справді досягти фінансового успіху і створити щасливе та повноцінне життя для себе, своїх рідних і в цілому покращити життя у світі.

Бажаю вам успіхів у пошуку фінансової свободи та добробуту. Сподіваюся, наведені у цій книжці поради допоможуть побудувати життя, якого ви насправді заслуговуєте.

ЧОМУ ВИ ПРАГНЕТЕ СТАТИ ЗАМОЖНИМИ?

Настав час вирішити, чого ви хочете від життя.

Що спонукало вас придбати цю книжку? Ви прагнете стати мільйонером чи просто не турбуватися про гроші?

Це може здаватися неважливим, але якщо ви справді не зрозумієте своєї мотивації, то не зможете поставити чіткі цілі щодо власного фінансового майбутнього.

За свою тренерську кар'єру я чув усі можливі причини, чому люди хочуть розбагатіти. Наприклад, є такі:

- Я не бажаю, щоб мої діти жили в бідності, яку я відчував, коли був молодим.
- Я хочу уникнути щоденної боротьби і життя від зарплати до зарплати.
- Я прагну жити краще за своїх братів і сестер.
- Я вирішив стати успішнішим, ніж мої університетські друзі.
- У мене є список цілей і бажань, які потребують вкладення коштів.
- Я хочу бути достатньо багатим, щоб допомагати іншим.
- Я вважаю, що багатство дає можливість відчувати себе важливим і впевненим.
- У мене накопичились борги, за які необхідно розплатитись, а ще я хочу покращити свої житлові умови.

Безсумнівно, у вас є власні причини. Вони згадуються у цьому списку, а можуть бути і зовсім іншими. Тут немає правильної чи неправильної відповіді. Будь-яка причина має право на існування. І незалежно від того, чому ви прагнете здобути багатство, якою б тривіальною, егоїстичною або незначною не здавалась причина, у край важливо чесно усвідомлювати, що мотивує вас і що на вас впливає.

Інакше ви ризикуєте блукати по життю, не розуміючи, на чому зосередити свою увагу.

Заробляти гроші заради грошей — це безглуздо. Подумайте, для чого вони потрібні особисто вам.

Як втілити в життя

Укажіть причини, навіщо вам потрібні гроші

Візьміть чистий аркуш паперу і занотуйте всі можливі причини, з яких ви хочете стати багатшим.

Для цього дайте відповіді на такі запитання:

- У вас ще є мрії та бажання, які не здійснились?
- Яким має бути ваше життя через десять, двадцять чи тридцять років?
- Ви задоволені своїм нинішнім життям? А як можна вирішити ваші фінансові труднощі?
- Чи порівнюєте ви себе з іншими? Чи хочете ви наслідувати когось?
- Чи не намагаєтесь ви уникнути фінансових труднощів, з якими, можливо, стикалися ваші батьки чи друзі?

Не поспішайте з відповідями, створюючи власний список, поверніть-ся до нього знову, якщо з'являться нові ідеї.

З яких причин ви діятимете?

Коли список буде готовий, перегляньте його і визначте причини, найважливіші для вас особисто. Будьте чесними із собою, тому що наразі ви фактично визначаєте власні цінності.

Якщо вам важко сформулювати, що саме є для вас найважливішим, спробуйте підійти до цього питання з іншого боку. Чи зазначені в цьому списку причини, через які ви відчуваєтесь некомфортно? Можливо, їх можна викреслити зі списку, якщо насправді це не дуже важливо для вас?

Поговоріть зі своїми близькими та друзями

Перевірте хід своїх думок, прислухаючись до інших, або складіть список разом з кимось із близьких. Їхні міркування майже напевно здивують вас, але водночас дадуть вам поживу для роздумів.

ЩО ДЛЯ ВАС ОЗНАЧАЄ «БУТИ БАГАТИМ»?

Багатство дозволяє жити так, як вам завжди хотілось.

Коли ви думаєте про багатство, які думки і почуття вас сповнюють? Можливо, ви уявляєте собі якийсь стан блаженства, коли щоденні стреси дивом зникають, і ви можете жити, як у своїй мрії?

З власного досвіду знаю, що люди нерідко закладають у поняття «багатство» зовсім на те, чим воно є насправді, допоки не задумуються над цим серйозно. Дуже часто людьми керують пристрасті.

Погляньте на цей список, що з'явився в результаті реальних обговорювань у межах коучингу.

Типове перше враження про багатство

Я зможу жити як у мрії

Я зможу бути самим собою

Я зможу показати себе у вигідному світі

Я зможу робити все, що захочу

Усі будуть моїми друзями

Усе стане можливим

Я більше не панікуватиму через гроші

Нарешті я буду щасливим

Типова глибинна реакція

Я не знаю, що тепер робитиму

Я можу втратити контроль над собою

Мені заздритимуть

Я буду перевантажений роботою

Людей цікавитимуть лише мої гроші

Я не знатиму, з чого починати

Я не зможу розпорядитися своїми коштами

Я не заслуговую на це

Кожна людина здатна пояснити, з якої причини вирішила стати заможною, але коли раптом візуалізує свою мрію, перші думки можуть викликати занепокоєння.

Цілком природно, що життєво важливі речі можуть спровокувати змішані почуття: спочатку надію та радість, а згодом тривогу і страх. Потрібно пройти через це і переконатися, що вас нічого не стримує на шляху до статків.

Це цілком природно, якщо спочатку ви не впевнені в тому, що для вас означає бути багатим.

Як втілити в життя

Будьте чесні з собою

Виконайте вправу на асоціацію слів, краще — на аркуші чистого паперу. Запишіть окремо такі фрази:

- Заробляти гроші.
- Стати заможнішим.
- Управляти своїми статками.
- Бути багатим.

Ці фрази викликають у вас позитив і хвилювання чи занепокоєння і негатив? Запишіть усі пов'язані слова і фрази на папері.

Поміркуйте над тим, що ви написали. Нічому не дивуйтесь і не соромтеся жодної своєї думки. Адже людині притаманно одночасно і радіти, і хвилюватися. Ви, ймовірно, саме так і відчуваєте себе наразі.

Позитивні ідеї, які ви записали, можуть вас надихати, тому завжди пам'ятайте про них і регулярно повертайтеся до них, щоб вони допомагали вам зосередитися на меті.

Не забувайте також про свої тривоги, побоювання та хвилювання. Працюйте над ними у процесі читання цієї книжки.

НАСКІЛЬКИ БАГАТИМИ ВИ ХОЧЕТЕ СТАТИ?

Світ по вінця наповнений багатством. Вам просто потрібно піти і взяти свою частку.

Коли ви відчуєте, що вже стали достатньо багатими? Це питання на мільйон доларів. Точніше — на 2,4 мільйона доларів. У 2017 році американська фінансова компанія *Charles Schwab* опитала 1000 американців віком від 21 до 75 років і виявила, що в середньому респонденти потребують 1,4 мільйона доларів США, щоб відчувати себе комфортно, та 2,4 мільйона доларів, щоб вважати себе заможними.

Згідно з іншим опитуванням 2017 року, що його проводила британська компанія *emolument.com*, яка виконує річні огляди заробітних плат, пересічний британський працівник у віці 20–30 років почуватиметься заможним, якщо зароблятиме 93 000 фунтів стерлінгів на рік. Для британців старшого віку ця цифра зросла до 370 000 фунтів на рік.

Звичайно, ці цифри варіюються в різних країнах залежно від вартості життя в них. Наприклад, в Індії люди вважають себе багатими, якщо заробляють еквівалент 25 000 фунтів стерлінгів на рік.

Можливо, ви вже здогадались: єдиної відповіді на запитання, що означає бути багатим, не існує. Важливо лише зрозуміти, чим багатство є саме для вас і в чому полягає ваша фінансова мета.

Розуміння того, яка сума грошей вас задовольнить, є дуже особистим.

Як втілити в життя

Поставте перед собою ціль

Мені подобається фраза з книжки «Пригоди Аліси у Дивокраї»: «Якщо ти не знаєш, куди йти, то будь-яка дорога туди тебе і приведе». Якщо ви багато працюєте, заощаджуєте гроші та вкладаєте їх у якусь справу, то, певно, станете заможнішими, ніж нині. Але коли ви зупинитесь? Коли зможете: бути безтурботним, виходячи на пенсію, подорожувати світом, робити внески в благодійний фонд, допомагати своїм дітям?

Щоб жити так, як ви мріяли, необхідно принаймні приблизно розрахувати, скільки вам для цього знадобиться коштів. Прикиньте, скільки ви хотіли б заощадити і що бажаєте придбати. На що саме вам потрібні гроші?

- Ви прагнете купити будинок, оплачувати університетську освіту дітей, мати гроші на лікування чи кожного року подорожувати?
- Ви мрієте мати певний рівень щорічного доходу від інвестицій чи нерухомості й не ходити щодня на роботу?
- Можливо, у вас є фінансова мета, як, наприклад, у респондентів опитування *Charles Schwab*?

Не хвилюйтесь, якщо ви не в змозі розрахувати точну цифру. Мені теж було важко це зробити. Натомість я поставив собі за мету просто накопичувати кожний рік певну суму без того, щоб продавати свою власність.

Поговоріть із фінансовим консультантом

Це хороша ідея – поговорити з професійним незалежним фінансовим експертом. Він зможе вам допомогти створити план в Excel або іншій спеціальній програмі та розібратися з фінансовими потребами і розрахувати, скільки грошей вам потрібно мати на певний період часу.

ВИ НА ЦЕ ЗАСЛУГОВУЄТЕ

Попросіть у Всесвіту те, що вам треба. Якщо ви щиро вірите, що це ваше, ви його отримаєте.

Незалежно від того, вірите ви у свій успіх чи вважаєте себе невдахою, ви завжди будете праві. Віра в себе є ключем до того, як складеться ваше життя. Простіше кажучи, ви досягнете того, у що вірите.

Багато людей усе своє життя проводять у боротьбі за власний достаток і не в змозі знайти вихід із ситуації, в якій опинилися. Вони втрачають віру в те, що існують різні варіанти. Але ще гірше, що ми всі схильні до найсуворішої критики самих себе. В мене серце крається, коли я чую історії, подібні до таких:

- Талановитий музикант, який не вірив у те, що зможе відбутись у музичній індустрії, ледве зводив кінці з кінцями і зрештою перейшов на іншу роботу.
- Головний бухгалтер відмовився продовжувати свою кар'єру, позаяк вважав себе негідним цієї посади.

Існує така приказка: єдине місце, де твої мрії не втілюються в життя, — це твоя голова. Потрібно вірити в те, що ви заслуговуєте бути багатими.

Дізнайтеся, що потрібно для формування впевненості в собі, і закладіть міцні підвалини для створення багатства.

Світ переповнений «майже успішними» людьми чи тими, що «могли б бути успішними», однак не стали такими через невпевненість у собі.

Як втілити в життя

Будьте чесними із собою

Недостатньо просто хотіти бути заможним і мати фінансову мету. Ви вже, мабуть, зрозуміли, що думки про багатство можуть викликати сумніви, невпевненість у собі, зневіру і навіть страх. На такі негативні думки не можна не звертати уваги, адже вони накопичуються і вибивають вас із колії.

Допомогти вам подолати свої внутрішні голоси можуть розмови з іншими людьми. Поговоріть про це з кимось, кому довіряєте. Розберіться в собі, щоб зрозуміти модель своєї поведінки. Найімовірніше, поговоривши з кимось, ви виявите, що ваше хвилювання є цілком нормальним явищем. Зважте на те, що ви виходите із зони комфорту і стаєте на важкий шлях побудови свого фінансового благополуччя. І тут цілком природно бути занепокоєним і боятися.

Звертайтеся по допомогу і за підтримкою

Якщо вам важко подолати свої сумніви і страхи, якщо не вистачає впевненості, знайдіть консультанта або психотерапевта, який проведе з вами низку занять з когнітивно-поведінкової терапії (КПТ). Я багато років у своїй роботі використовую КПТ. Це дуже ефективний метод, який змінює модель поведінки і спосіб мислення з негативних на позитивні. А коли ці шаблони змінюються, одразу змінюється і ваше самопочуття.

Пройдіть короткий курс КПТ у вигляді серії індивідуальних бесід зі спеціалістом.

СКЛАДІТЬ ЧІТКИЙ ПЛАН

Кожне досягнення, гідне захоплення, починається з простої мети, яка перетворюється на конкретний план дій.

Багатство створюється не само собою. Ключ до нього — це планування. У 2018 році інвестиційна компанія *Legg Mason* провела опитування і виявила, що 77% респондентів здійснювали інвестиції, маючи чітку мету. Якщо ви не та людина, що педантично веде список справ, які потрібно реалізувати, то вам варто нею стати.

Плисти за течією і намагатися побачити, куди вона вас винесе, — це не вихід. Зрештою ви витратите всю свою енергію на ті завдання і тих людей, що не наблизять вас до мети. А ось деталі та плани стануть вашими найкращими друзями.

Планування означає прийняття рішень. Це свідомо структуризація часу, енергії та інших ресурсів. Це процес, який нічого не залишає поза увагою і забезпечує впевненість, що ви продумали всі деталі. Звичайно, завжди залишається місце для несподіваної удачі або простого талану, але вони частіше стаються, якщо ви вмієте планувати.

Фінансовий успіх може прийти і випадково. Ви, наприклад, можете виграти в лотерею, але навіть тоді потрібен чіткий план, щоб запобігти витіканню грошей крізь пальці.

Як втілити в життя

Планування починається з детально прописаних цілей

Перегляньте свої фінансові цілі, які часто бувають надто розпливчастими: «Я хочу мати мільйон доларів», «Хочу раніше вийти на пенсію» або «Хочу володіти певним майном». Добре, але це лише перші начерки.

Перетворіть свої цілі на детальні та конкретні, використовуючи принцип SMART*. Конкретизуйте їх, відповідаючи на такі запитання:

- Чи достатньо конкретно і зрозумілою є моя мета?
- Чи можна цю мету виміряти? Як дізнатися, коли я її досягну?
- Чи моя мета взагалі досяжна? Якщо ні, то як зробити її такою?
- Чи мета є реалістичною і релевантною моїм життєвим обставинам?
- Чи можна мету прив'язати до конкретних строків і чітко зазначити дату: «досягти до такого-то дня»?

Запишіть відповіді. Тепер вони матимуть вигляд детального плану. Наприклад, туманна мета «володіти певним майном» звучатиме так:

Моя мета щодо власності

- Створити портфель нерухомості на суму в 1 мільйон доларів...
- протягом наступних п'яти років...
- шляхом купівлі кількох малих об'єктів нерухомості...
- в університетських містечках...
- отримавши іпотеку в банку...
- та використовуючи заощадження у вигляді депозитних рахунків.

Очоліть управління проєктом

Ви можете розробити ще детальніші плани для кожної SMART-мети, розділивши завдання на квартальні та місячні. Скористайтеся перевагами створення діаграми Ганта** для збирання даних про завдання і заходи, які потрібно здійснити за тиждень або місяць.

* «Smart» (англ. — «розумний, кмітливий») — мнемонічний метод, що використовується для визначення цілей і постановки завдань у проєктному менеджменті, управлінні та особистому розвитку. — Прим. пер. (тут і далі).

** Діаграма Ганта (англ. Gantt chart) — діаграма для ілюстрації плану, графіка робіт за будь-яким проєктом. Один із засобів планування проєктів та управління ними.